

УДК 378.147

Ф 79

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE JUSTIFICATION OF THE ESSENCE OF THE VALEOLOGICAL CULTURE OF THE FUTURE TEACHER

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОБГРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Melnychuk O. /Мельничук О.Д.*teacher /викладач***Sharapaniuk A. /Шарапанюк А.Й.***teacher /викладач,**Municipal Institution" Uman Taras Shevchenko Professional College
of Education and Humanities of Cherkasy Regional Council"**33, Nebesna Sotnia, 20300**КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж**ім.Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»**вул. Небесної сотні, 33, 20300*

Анотація. Проаналізовано загальнонаукові методологічні підходи до обґрунтування сутності валеологічної культури майбутнього вчителя. Визначено доцільність використання системного підходу у формуванні валеологічної культури майбутнього вчителя. Досліджено етапи формування валеологічної культури майбутнього вчителя.

Ключові слова: валеологічна культура, майбутній вчитель.

Abstract. The general scientific methodological approaches to substantiation of the essence of valeological culture of the future teacher are analyzed. The expediency of using a systematic approach in the formation of valeological culture of the future teacher is determined. The stages of formation of the valeological culture of the future teacher are investigated.

Key words: valeological culture, future teacher.

Вступ.

Наведемо аналіз загальнонаукових методологічних підходів до обґрунтування сутності валеологічної культури майбутнього вчителя.

Системний підхід, як спосіб наукового пізнання лежить в основі всіх системних досліджень і дозволяє скласти цілісне, інтегроване уявлення про досліджуваний об'єкт. Центральне місце при системному підході посідає певний об'єкт, який сприймається як системне утворення. Головними його ознаками є те, що він складається з певної кількості частин, між якими існує низка визначених зв'язків і відносин, тобто певна внутрішня організованість.

Основний текст.

Валеологічна культура – як різновид професійно-педагогічної і загальнолюдської культури складна, багаторівнева динамічна система, яка саморозвивається. Системний підхід дозволяє зрозуміти її, з одного боку, як цілісний об'єкт, а з іншого – як об'єкт, що характеризується взаємодією і динамікою перетворення структурних елементів.

Доцільність використання системного підходу у процесі створення науково-методичної системи забезпечення формування валеологічної культури майбутнього вчителя біології *полягає* у:

- визначенні, узгодженні, координації і підлеглості мети, функцій, структури, методів, результатів прогнозованих процесів, критеріїв ефективності, прогнозу розвитку;
- оптимізації валеологічної діяльності з метою забезпечення її ефективності;
- розкритті цілісності людини і навколишнього середовища, виявленні та обґрунтуванні різноманітних зв'язків і зведення їх у єдину картину;
- розгляді механізмів здоров'я людини в їхній узгодженості, виокремленні найбільш суттєвих ознак і властивостей, зв'язків і відношень, встановленні закономірностей їхнього розвитку;
- формуванні валеологічних знань у студентів при вивченні біології [1].

Педагогічна система і науково-методична система забезпечення формування валеологічної культури майбутнього вчителя біології *потребують*:

- предметного аналізу, що дозволяє вирішувати питання складових рівнів системи і виявляти взаємозв'язки між ними;
- функціональний аспект, що дає можливість обґрунтувати доцільність використання принципу системного дослідження – в аналізі відштовхуватися не від частин до цілого, а від цілого до частин;
- належність педагогічних систем до соціокультурних і вимагає вивчення історичного аспекту.

Дослідження формування валеологічної культури майбутнього вчителя біології проходить за *етапами*:

- 1) аналіз проблеми та формулювання мети дослідження;
- 2) визначення системи, її різновиду, системостворювального фактора;
- 3) визначення системоутворювальних елементів;
- 4) визначення зв'язків між елементами системи;
- 5) побудова системи та виявлення її поведінки у навколишньому середовищі.

Аналізуючи організацію валеологічної культури як системи професійної підготовки майбутнього вчителя біології виділяють її системостворювальні елементи:

- валеологічні цінності;
- валеологічні знання і вміння;
- валеологічну діяльність.

Методологія системного підходу, яка вивчає предмети, явища і процеси з позиції їх цілісності, системності, наявності зв'язків, дозволяє:

- ✓ вичленити окремі структурно-функціональні компоненти валеологічної культури майбутнього вчителя біології;
- ✓ виявити їх взаємозв'язок і взаємозалежність;
- ✓ забезпечити процес її формування як цілісної, інтегрованої, відкритої системи.

Культурологічний підхід. полягає у вивченні світу людини у контексті її культурного існування, чим світ є для людини, яким сенсом він для неї наповнений. Філософською основою цього підходу виступають положення А. Дістервега про культуровідповідність виховання, І. Гербарта про культурну індивідуальність особистості і нації, теорії культури І. Канта і Г. Гегеля, культурологічна концепція М. Бахтіна, яка розглядає культуру як діалог культур [2].

Культурологічний підхід займає провідне місце у галузі педагогіки, біології і ґрунтується на основних положеннях:

- культура розглядається як природне середовище виховання;
- культура виступає як ціль, засіб і результат виховання;

- культуротвірна функція виховання полягає у створенні культурних цінностей, головною з яких є особистість людини [1].

Культурологічний підхід зумовлений об'єктивним зв'язком людини з культурою як системою цінностей. Людина містить у собі частину культури. Вона не тільки розвивається на основі освоєної нею культури, а й додає їй дещо принципово нове, тобто вона стає творцем нових елементів культури. У зв'язку з цим освоєння культури як системи цінностей є, по-перше, розвитком самої людини і, по-друге, становлення її як творчої особистості[].

Висновки.

Культурологічне становлення особистості відбувається у процесі педагогічного впливу, яке здійснюється вчителями. Чим вищою буде загальна і професійно-педагогічна культура вчителя, тим вищим буде рівень розвитку загальної культури особистості, яку він виховує. У цьому явищі полягає найважливіший аспект взаємовпливу процесів формування загальної і професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя.

Література:

1. Пащенко М. І. Технологія використання активних методів навчання: Навч. посіб. / М. І. Пащенко. К.: Наук, світ. – 2003. – 94 с.
2. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Інноваційні технології навчання: словник-довідник. навчальний посібник/М.І. Пащенко. – Умань: ПП Жовтий, 2012. – 194 с.
3. Поніманська Т.І. Готовність до педагогічних інновацій у контексті гуманістичної педагогіки // Оновлення змісту і методів дошкільної освіти в Україні: Наукові записки– Вип.5. – Рівне: РДГП, 1999. – С. 10–15.